

onderbroken. Wat een kleureffecten! Hoe schildert de laagstaande Novemberzon de toppen zacht oranje-rood! De kardinaalshoed staat te gloeien tegen dien berkenachtergrond! Lange schaduwen liggen in de duinkommen. Ziet die berkenkruinen daar in een vrij diepe pan van „de kleine Schapekamp” nog net profiteeren van de laatste zonnestralen!

Wij klimmen den hoogen kant van den weg op. Wat slingert onze Zeeweg zich prachtig door dit landschap heen; wondermooi aan de omgeving aangepast, schitterende duingezichten biedend en ten slotte . . . duizenden natuurliefhebbers zullen er, hoop ik, van schrikken . . . zeer waarschijnlijk gedomd, in dezen vorm te verdwijnen!

Zoo op den hoogen duinrand gelegen, is het zoo'n natuurlijk verschijnsel, dat je je gedachten eens even op dit punt vastzet!

Ook de Zeeweg zal dus, zooals de zaken nu staan, een prooi worden van de bebouwing, van uitbreiding eener gemeente. Bloemendaal heeft van de Erven van der Vliet eenige strooken grond langs den Zeeweg voor een bedrag van bijna een millioen gulden aangekocht met de bedoeling, dit als bouwterrein uit te geven, of, zooals het in de motiveering van het voorstel van B. en W. heet, *tot bescherming van het behoud van natuurschoon.*

Klinkt u dit ook niet wat vreemd?

Plaatst u op bovenstaande foto's in gedachten eens een groot huis op den tweeden duintop van

rechts! Zet u er dan ook nog eens een op den voorgrond langs den weg. Stelt u zich voor, den heel en afstand van ongeveer vier K.M. op deze wijze bedekt met een vijftigtal villa's! Tracht u dan eens een aldus gemoderniseerd beeld van den Zeeweg van over eenige jaren te vormen en tenslotte in gedachten nog even te vergelijken!

Kunt u zich voorstellen, dat ook langs dezen weg, die door kenners wordt beschouwd als een der mooiste wegen van Nederland, (een enkele spreekt zelfs van Europa) binnen afzienbaren tijd te genieten valt van de activiteit van vuilnisman, melkbezorger, bakker, enz.?

En dan . . . zal de bebouwing beperkt blijven tot den Zeeweg alleen?

Het gaat niet goed in Kennemerland de laatste jaren! De vrije wandelgelegenheid is schrikbarend afgenomen, de rust verdwijnt.

Kennemerland, dat tot nu toe op het overgrootste deel van ons Nederlandsche volk een zekere bekoring uitoefende, boet hiervan den laatsten tijd wel veel in.

De zon is intusschen ondergegaan. We pakken onze fotospulletjes bij elkaar, zetten den pas erin huistoe en nemen voor dit jaar afscheid van onzen nog onbebouwden Zeeweg.

Haarlem.

Winter 1929.

LAHOL, DE MORINELPLEVIER door N. TINBERGEN

IN zijn boek „Mijn vriend uit Lapland” vertelt de Zweedse vogelfotograaf Bengt Berg van zijn omgang met Lahol, de kleine bewoner van de kale bergen in Lapland, die in het voorjaar op een van smeltwater doorsiepelde helling zijn eieren uitbroedde. Hij vertelt hoe alle Lappen weten, dat Lahol geen gewone vogel is, maar dat hij tegenover mensen buitengewoon betrouwbaar is. Door hem geduldig te naderen, kon Bengt Berg hem er tenslotte, na vele dagen, toe krijgen, om op zijn hand de eieren te bebroeden. Hij laat ons mooie foto's zien van Lahol, terwijl hij de door menschenhanden aangeboden wormen opeet, zelfs terwijl hij met Bengt Berg om 't hardst aan een worm trekt!

Het is minder bekend, dat Lahol ook in ons land, zij het dan ook als frekvoegel, voorkomt. Eén van de plaatsen, waar hij graag enige tijd blijft hangen, is onze onvolprezen Hoek van Holland.

Al drie jaren achtereen hadden we hem gedurende eind Augustus en begin September met zijn vrienden op het groene strand kunnen waarnemen.

Bontbekjes

Zo ook van 't jaar. Een van mijn vrienden kwam me op 'n avond opgewonden verhalen doen over de Hoek. Er waren nu morinelplevieren, die zo makkelijk waren, dat je op moest passen, ze niet op hun tenen te trappen! Ze lieten zich zonder moeite fotograferen,

Morinelleplover in winterkleed op het begroeide strand van de Beer September 1929

Foto N. Tinbergen

zei hij, en als bewijs liet hij mij de foto's zien, wel klein, maar toch heel duidelijk. Zijn verhalen maakten mij ook wild, en we maakten een afspraak voor één van de volgende dagen.

't Was weer zo echt September op de Hoek, toen we op die mooie herfstmorgen aan wal stapten. De zon was amper op en kwam rood door de nevels heen. Over de slikken langs de Nieuwe Waterweg kwamen de verschillendste geluiden aanzweven: de rauwe ruzieropen van de grote mantelmeeuwen, het zoete fluiten van de bontbekjes, de zegekreten van de grote sterns. Vlak voor ons vlogen met schel zizizizi! de oeverlopers op. De basstem van de groenpootruiter hoorden we natuurlijk ook, maar hijzelf was zoek.

Toen, in 't duin, beheersten de vlieren het landschap. Tjokvol met de zware trossen zaten ze en even tjokvol met kwetterende spreeuwen, die het een goede tijd vonden. Boven de kievitenwei zagen we weer een slechtvalk, de eerste van 't jaar, en even later een smelleken en een grauwe kiekendief en buizerden en bruine kiekendieven; o, het leefde er weer, 't was weer echt de goede tijd, de tijd waarin je zó naar de vogels moet kijken, dat je het ene druipnatte spinneweb na het andere in je gezicht krijgt en dat je geen tijd hebt om lang bij de bramen stil te staan.

Na een uurtje stonden we aan de grens van het Breed, die grote kwelderachtige vlakte, waar het in de trektijd kan wemelen van de vogels. Hier waren de morinelleploveren gesignaleerd.

We nestelden ons op een duintje, tussen de helm, en zochten met de kijker de vlakte af. Tussen de rood

en geel verkleurende schorrenplanten liepen tal van vogels. 't Waren vooral bontbekjes, in troepjes van twintig tot dertig. Ze liepen hier, omdat het vloed was en de slikken dus onder begonnen te lopen. Telkens kwamen er nieuwe troepjes aanzeilen; we hoorden ze, voordat we ze zagen, want hun bruine bovenkant stak niet af tegen de bodem, maar als ze zwenkten, blonken plotseling de witte onderkanten fel op.

Tussen de bontbekjes liepen kleine vogeltjes, van 't postuur van bonte strandlopers, maar nog veel kleiner en met een kortere snavel. 't Waren de kleine strandlopers.

Helemaal buiten het troepverband, verspreid over de vlakte, waren witte kwikstaartjes op de jacht; half fladderend, half lopend zaten ze achter de strandvlooien aan.

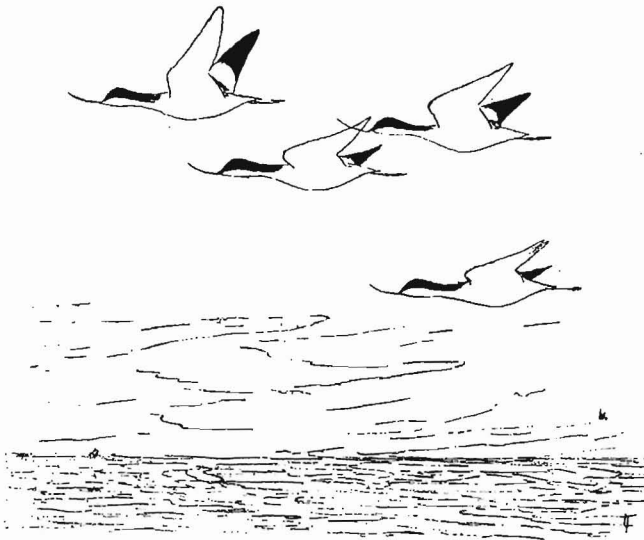
Maar hoe aardig dit alles ook was, we zochten iemand anders. Waar was Lahol? De voorgaande nachten was er een sterke trek geweest, dat hadden we thuis in de stad wel kunnen horen. Zou Lahol meegegaan zijn?

We moesten het wel aannemen.

We braken op en zetten onze tocht voort, steeds uitkijkend of we Lahol niet zagen.

Op de slikken aan de Brielse Maas wemelde het van de vogels: wel duizend wintertalingen en smienten, nog enkele lepelaars en kluten en dan verder al het kleinere gedoe: zilverplevieren, goudplevieren, bontbekjes, strandpleviertjes, kieviten, wulpen, regenwulpen, rosse grutto's, bonte, kleine, drieteen-, krombek- en kanoetstrandlopers en vele meeuwen en sterns. Vooral grote sterns waren er

veel, telkens zagen we ze met hun jongen boven de Brielse Maas vliegen; meermalen kwamen we grote rustende troepen op het strand tegen.

Kluten

Maar wie we ook zagen, geen Lahol. Toen gingen we het groene strand op. We laveerden over een grote breedte langzaam naar het Noordoosten. Telkens bleven we staan en zochten met de kijker de omgeving af. Telkens ook meenden we hem dan te ontdekken, maar meestal waren het tapuiten, die in de verte aan hem deden denken.

We naderden het Bakengat en daarmee de grens van Lahol's gebied. We hadden het dan ook al opgegeven, hem nog te zien. Voor 't laatst keerden we ons nog eens om en tuurden over de vlakte. Langzaam draaiden we met onze kijkers en zagen het groene strand aan ons voorbij schuiven. Wat was dat? Bontbekjes. En dat? Een kop van een konijn. En daar dan? Tapuit. En daar? Tja — wat liep daar? Een grote lijster? Nee, 't was Lahol! Die lichtbruine vogel, die telkens een eindje voortrolde en dan weer plotseling stilstond in een echte fiere lijsterhouding, dat moest Lahol zijn!

We gingen er op af, en toen we dichterbij kwamen,

zagen we dat hij niet alleen was. Telkens ontdekten we weer een nieuwe, totdat we er twaalf in 't gezicht hadden. Een in ons land niet alledaags verschijnsel, een troepje morinelplevieren.

We begonnen met de vogels weer eens goed aan te kijken. Het opvallendste aan het hele dier was zijn witte wenkbrauwstreep, die tot in de nek doorliep en daar langzamerhand geel tot oranje van kleur werd. Op zijn borst liep een licht bandje, begrensd door donkere vlekjes. In het prachtkleed is die band hel wit, met zwart afgezet, er achter zijn borst en buik dan dieprood. Nu droeg elke vogel echter zijn winterkleed, waarvan de kleuren allemaal gedekt bruingrijs waren. Kenmerkend vonden we ook hun vliegbeeld. Op een afstandje was de hele bovenkant bruin- en zwart gevlekt, alleen langs de voorrand van de vleugel liep een licht randje en achter aan de staart had hij een tortelmotief: een keten van witte vlekjes. Het geluid dat ze maakten, klonk een beetje steenloperachtig.

Maar lang bleven we ze niet staan aangapen. We wilden Bengt Berg eens nadoen, en proberen of deze Lahols hier ook zo mak zouden zijn. De kamera werd te voorschijn gehaald en langzaam liep ik op ze af. In 't eerst wilde het helemaal niet lukken; dichter dan vijftien meter lieten ze me niet naderen. Maar ik hield vol, want mijn kameraad had me verzekerd, dat ze op den duur wel toeschieteliker werden. En inderdaad, het ging. Langzamerhand kon ik dichterbij komen, steeds rustiger en vertrouweliker werden ze. Anderhalf uur lang liep ik achter de troep aan, die zich in de grilligste wegen over de vlakte verplaatste, en aan 't eind van die anderhalf uur had ik ze vlak om me heen. Zó weinig bekommerden ze zich tenslotte om mij, dat ik werkelijk moest oppassen, niet op ze te trappen. Toen kon de kamera zijn werk doen, en dat deed hij, totdat gebrek aan platen hem tot rust dwong.

Het was een mooi avontuur en de Hoek was voor ons na deze geschiedenis weer een historische plek rijker geworden: het gebied van Lahol.

Sept. '29.